

Sergejs Moreino

ETORIKA

Sergejs Moreino

ETORIKA

stāsti

821.174-32

Mo 520

Grāmata izdota ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu

Vāka dizaina autors **Sergejs Moreino**

Sergejs Moreino

ETORIKA

Apgāda vadītāja *Vija Kilbloka*

Projekta vadītāja *Bārbala Simsons*

Redaktore *Kristīne Ilziņa*

Korektore *Elīna Strautiņa, Ilona Burka*

Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, Valdemāra ielā 6,

Rīgā, LV-1010. Red. nr. L-4184.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Sergejs Moreino, 2022

© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2022

ISBN 978-9934-0-9815-4

SATURS

Atašienes eņģeļi.....	7
Šķirsts	22
Krāsa: baltā.....	36
Polija tavās asinīs	48
Redas vēstules.....	63
Nāve Leipcīgā.....	82
Krāsa: sarkanā.....	106
Maskavas dienasgrāmata.....	117
Krāsa: melnā.....	151
Mans draugs Nakts	165

Krāsa: zilā.....	179
Apvidus viņpus upes	193
Krāsa: tirkīzs	208

ATAŠIENES EŅĢEĻI

Jūlijā man tika izteikts daudzsološs piedāvājums (no kura es tomēr spētu atteikties): apmeklēt lielu ciemu Himnas dienvidaustrumos, pēdējo trīsdesmit gadu laikā nolaistu tik pamatīgi, ka vārds “pilsēta” pat nebija dabūjams pār lūpām, ja nu vienīgi “pilskalns”.

Rikss uzskatīja par vajadzīgu apmazgāt vēl vienu punktu manā maršrutu kartē. Restorānā viņai sagribejās uz galeriju. Uz kāpnēm es divas reizes iebadīju ar pieri viņas pakaļā, baltajā linu kleitā uz gūžas, pārsteidzoši vēsas tik karstā dienā.

– Kad tu esi ar mani, – es teicu, – es jūtos kā uzvarētājs.

– Tu tāpat jau esi uzvarētājs. Vai parādīsi man, kurp dodies?

Es stāstīju, viņa klausījās ar pārspilētu uzmanību, bez ironijas, ar kādu parasti klausījās manus stāstus

par pāļiem un lietus notekūdeņu kanalizāciju. Es sa-
springu, viņa to sajuta. Viņa pastiepa labo roku, ar
aukstiem pirkstiem aizsedza manu kreiso aci.

– Never vaļā! Tu būsi Polifēms, un es – tava aita.

– Tu – aita?

– Nu kas gan cits? Es taču nevaru kļūt par tavu
Odiseju!

– Vai drīkstu būt Odisejs?

– Baidos tevi sarūgtināt, bet es noteikti neesmu Pe-
nelope. Es nekad neizārdū to, ko aužu. Esmu spītīga –
gluži kā aita... Un ko viņi no tevis gaida?

– Viesnīcu, cik es saprotu.

– Viesnīcu “California”, cik es saprotu?

– Nē, viesnīcu “Bork”.

Viņa pielika roku pie manas pieres.

– Kas ar tevi? Pārkarsi? Ejam svaigā gaisā!

Ārā smaržoja pēc negaisa, Rikss bija iesilusi. Ejot
garām jūgendstila namam celtniecības sastatnēs, viņa
iegrūda mani arkā un ar muguru piespiedās pie aiz-
slēgtām restēm. Ar veiksmīgi iedzēruša cilvēka neat-
laidību viņa sāka atpogāt pēc krekla parauga šūto
kleitu: pogu pēc pogas, no jostas līdz apkaklei. Tas
biedēja – Rikss ne pārāk akceptēja intimitātes publi-
kas izpausmes: pat mēģinājums paņemt viņu uz ielas
pie rokas varētu tikt pasludināts par noziegumu. Viņa
vienmēr slikti nosauļojās, bet tagad baltums ap krūš-
galiem šķita man bezcerīgi svešs. No sienām un sa-
statnēm nobira ģipsis. Pieskarties ar lūpām pie Rikss
krūtīm bija kā skūpstīties ar kariatīdi. Es neizturēju:

– Tev droši vien nav labi? Braucam mājās!

Viņa pacēla roku un ar negaidītām dusmām iebuknīja man deniņos.

– Man ir labi. Diezgan. Un es. Braukšu. Mājās. Un tu. Brauksi. Mājās. – Viņa nelabi iesmējās: skaisti, baltiem zobiem, bet ne man...

...Sarkana vabole mājas lielumā mani vēro no izbālējušiem dadžiem un gārsām pāri divām dzelzceļa slieķēm, kam gulšņi ož pēc kreozota. Vaboles galva pa pusei nedzīva: viņas, tā teikt, sejas kreisajā daļā hitīna segums ir deformēts un vietumis caurspiests, bet tur, kur jābūt kreisajai acij, ir nevis vienkārši tukšs acs dobums, bet apkausēts caurums. Es redzu, ka galva – tā arī ir ēka, mājiņa mājā, ar sagrautu labo spārniņu un žokļiem lieveņa vietā. Skursteņi-tausteklīši rēgojas virs zilganā meža pie horizonta. Vienacains skatiens mani iemidzina, es iesnaužos. Sapnī dzirdu sausu, itin kā pret sevi pašu berzējošos balsi: “Tavs dārzs pilnīgi aizaudzis...” Pamostos jau citā vietā: iela, tilts pāri upei, tālāk lejā kaut kādi lauki vai varbūt dārzi. Stāv cilvēki, runājas. Pienāku klāt, vaicāju – kas par vietu? Atbild – Ēdene. Es domāju – pilsēta tā saucas. Es jautāju – kādā valodā šeit runā? Viens – mēs runājam franciski. Es, izrādās, arī. Es pastāstu, ka esmu no Himnas. Viņš sāk runāt himnu valodā – it kā parādot, ka, lūk, mūsmēli viņi arī saprot. Es viņam paskaidroju, ka esmu no Himnas austrumu daļas, kur runā izloksnē, un runāju izloksnē. Viņš pāriet uz dialektu, tik tīri... Visādam gadījumam vaicāju: vai tas nav mans dārzs, re, tur?

Augusts izvērtās karsts – gluži ārpus visa.

Manu draugu labam draugam, kurš strādāja par direktoru nelielā priekšpilsētas lunaparkā, uzradās problēmas ar amerikāņu kalniņiem. Ratiņi vairs nevarēja paātrināties, knapi aizdrāzās līdz pacēlāja ķēdei, un strādniekiem bija jāizstumj vilciens ar rokām. Droši vien tas labais draugs bija vienkārši direktors, bet tehniskā direktora viņiem nebija. Mani draugi nolēma, ka man jāieskatās zem viņa ratiņu pārsega. Es pretojos, lūk, dinamika – nav mana, es, tā sakot, strādāju vienīgi ar statiku. Viņi bāza man sejā angļu žurnālu ar rakstu par “Krievijas kalniņiem”, kur ar dzeltenu marķieri bija apvilkti vārdi: “...ratiņiem nav sava enerģijas avota, to paātrināšanai tiek izmantota potenciālās enerģijas pārvēršanās kinētiskajā.”

– Ir, ir tavš!

– Tieši kā ķieģelis, krītošs garāmgājējam uz galvas.

Laika apstākļu un to apgrūtinošo apstākļu dēļ mans ķermenis bija kļuvis trausls, gandrīz vai birstošs. Man lāgu lāgiem vajadzēja pārļaut ar mēli pa zobu iekšpusi, lai pārļiecinātos, ka tie visi ir savās vietās. Sperot soli, es dažreiz aizdomājos, vai drīkstu pārnest svaru uz vienu vai otru kāju – vai izturēs?

Atrakcija izrādījās sena, ar apaļām sliedēm un biezu gulšņu žogu. Tablo virs kases ēkas nedega, bet hidraulika stāvēja zem sprieguma. Labais draugs valkāja raibu vesti un baltus šortus. Uzreiz pēc sasveicināšanās no viņa vestes krūšu kabatas uz bikšu aizmugurējo kabatu pārceļoja dažas rullītī salocītas naudas zīmes. Tas likās sviestaini, bet es biju pieradis nepievērst

uzmanību starpstacijām naudas ceļos. Es izvēlējos mazo cilpu, kārtības labad uzmaucu celtniecības ķiveri, uzvilku apstilbeņus, armijas zābakus un vērsādas cimds, apkopējas saimniecībā atradu divas lupatas, piesūcināju tās ar dīzeļdegvielu un rāpos augšā. Horizontālā posma sliedes pārklāja putekļu garozas slānis: lētā smēviela izšļakstījās no buksām un ātri sabiezēja saulē. Paslavējis sevi par attapību, es nostājos četrpāpus gulšņa vidū, atspēros ar lupatām pret sliedēm un tā pārlīdu visu posmu. Atšķirībā no tiem, kas palika apakšā, mani appūta vējiņš. Svarīgi bija neskatīties lejup. Parasti augstumā es jūtos visai ērti, bet tagad man šķita, ka kāda mana apgērba daļa – piemēram, cimds – varētu nokrist lejā. Lai gan, loģiski spriežot, cimds varētu nokrist tikai reizē ar roku. Nonācis līdz galam, es atvilku elpu, nometu lupatas zemē, tad norāpos pa otro cilpu lejup. Mani neviens negaidīja. Visi paslēpās no saules kambarītī zem iekāpšanas rampas. Uzgāju pie kases, no pulsts palaidu tukšu vilcienu. Man bija svarīga dinamika. Lai redzētu labāk, es šķērsoju sliežu virszemes daļu un vēroju, kā tas iziet taisnu posmu – kā uzliets. Apgriezies es gāju atpakaļ pie kases, ar melanholiskas pārlicības sajūtu, ka vēl viens darbs nu ir paveikts. To, kas notika apmēram trīsdesmit metru garā nogrieznī, mani nošķirošā no draugiem un laimīgas atgriešanās pilsētā, vislabāk atainot zibšņa formātā: atceros negaidītu, drausmīgu sitienu plecā – un aizvainojuma sajūtu par šo nodevīgo sitienu. Draugu sejas, izbailes viņu acīs, ņemšanos ar nestuvēm (nestuves izrādījās liekas) – tas viss nāca

vēlāk, kopā ar apjausmu, ka aizmirsu par vilcienu, ko pats biju palaidis, un aizdomājies uzkāpu uz sliedēm tam priekšā. Garāmgājējam uz galvas krītošais ķieģelis nepaguva uzņemt pietiekamu kinētisko enerģiju – pirmais ratiņš aizķēra mani, viegli pieskardamies, sabojājot mīkstos audus, taču neko nesalaužot.

Nākamie zibšņi. Nav iespējams gulēt – katru nakti, dienu pēc dienas. Pretsāpju līdzekļi ļauj aizmirsties, bet miegā jebkura stāvokļa maiņa izraisa sāpes. Nākamais: draugi, atņēmuši zāles, sāk mani dzirdīt ar šņabi. Puse pudeles – es iekāpju viņu mašīnā, viņi ved mani gar upi, mēs kāpjām ārā uz kaut kāda tilta, manī ielej vēl vienu glāzi, mēs braucam tālāk, brīvdabas kinoteātris, stāvlaukums applūdināts ar ūdeni, kas atstaro krāsainus uzliesmojumus, glāze, ugunis, nesakarīga mūzika, rotaļdejās kaut kas košs, spilgts, kam nav nekāda sakara nedz ar mani, nedz ar Riksi vai Himnu, šņabis – es iegrimstu miegā un guļu, pa istam guļu vairākas stundas no vietas.

Tiesa, atceros, ar Riksi bija zibsnis, viņa mēģina mani apmazgāt ar siltu ūdeni, bet viņai nesanāk, man nežēlīgi sāp, es negribu to ciest, jo nesaprotu, kāpēc man jācieš no viņas vēl šīs sāpes, tad viņa apguļas man blakus, es neko nevaru izdarīt to pašu sāpju dēļ, mazākās ķermeņa svārstības raisa sāpes, tad ar vienu roku viņa stingri fiksē mani, bet ar otru dara visu pati, rupji, taču iedarbīgi, kam seko drīzāk iztukšošana nekā prieks, es raudu, nekādu uzliesmojumu vairs.

Pamodies es sapratu, ka negribu šņabi. Izlēmusi, ka, lai atgrieztos pie viņas, es metos zem vilciena,

Rikss domīgi sacīja: “Esmu visdārgākā padauza šajā pilsētā...”

...Ēkai bija vārds: “Borks”. Pagājušā gadsimta sākumā to uzcēla uz baronu fon Borku zemes, tikai ne kārtējais Borks, bet valsts – Himnas Republika, akciju sabiedrības “Himnas dzelzceļi” pārstāvēta, – Borkiem atsavinātajā gabalā. Jau vārds “atsavināts” izcili atbilda tās izskatam. Šodien graciozā padrūmā kazarma no sarkanajiem ķieģeļiem, ar simetrisku fasādi un trim rīzalītiem bija tikusi pie pilnīgas atsvešinātības izskata: pilnībā izdemolēta. Ja iztēloties, ka Borks ir izķidāts, gārsās un dadžos aizmirsts milzīga kukaiņa apvalks, skursteņi derētu fosilo antenu lomai. No pievienotajiem attēliem dvesmoja dziļas ilgās. Skursteņi saglabājās – visi seši –, lai gan tieši šeit kara beigās detonēja vagona ar municiju.

– Iedomājies, – es teicu, – nekad mūžā neesmu nopietni domājis par pašnāvību. Šobrīd man tas ir pat nepatīkami...

– Tu brauc – kur tad tu taisījies braukt?

Pirms nobrauktuves uz Borokļāniem, diezgan skaidru dziņu pamudināts, es nobremzēju pie koka stēlas ar stilizētu zupas podu. Trīs vecas sievietes blakus – staltas, ar gariem sirmiem matiem, maisveidīgos smilškrāsas tērpos, it kā viņas pašas būtu kolonnas, pārklātas ar viegliem kokgriezumiem. Ja šeit būtu jūra, es domātu, ka atdzīvojas kāpas. Viena sieviete no priekšpuses apgāja mašīnu, es atvēru logu un dzirdēju

paaugstu, bet ne vecišķu tembru; tā vējš sijātu smiltis: “...Atašiene? Līdz pagriezianam?”

– Atašiene?

– Jā. – Viņa pamāja ar roku drīzāk atpakaļ un sānis, nekā uz priekšu. – Atašiene... Tuvu.

Iekšēji vēl nepiekrizdams, pamāju ar galvu. Viena no tām, kuras netaujāja, apsēdās priekšā. Es gaidīju, ka arī pārējās divas apsēdīsies, bet viņas nesēdās. Brīdi klusēju, paskatījos pa kreisi, tad atpakaļ. “Braucam?” Ceļš veda cauri mežam, kas izskatījās tā, ka varētu likties – tas smaržo. Pēc sēnēm, dzērvenēm, lapsas urīna, stirnu buku spermas un jebkā tamlīdzīga. Es skatījos taisni uz priekšu, cenšoties ar skatienu neskart večas seju.

Atašiene ripoja uz mēles kā saldēta zemene. Kad oga izkusa, mežs beidzās, apcirtās pļāvās parādījās mājas. Pie labā pagrieziena ar zīmi “Atašiene 5” es, neskatīdamies uz veceni, iestūrēju pa labi. Ilgi nebija jābrauc. “Izkāpšu...” Viņa izsvieda birstošās smiltis. Es apstājos. “Tencinu!” Nočirkstēja smiltis, viņa aizcirta durvis un pazuda miglā, ko atvēma zeme, no kuras tika noņemta zāle, salikta rulonos un sapresēta baltās ķīpās, ko pēc tam gleznainā kārtībā izkaisīja pa kalnaino ainavu.

Baltās ķīpas mani uzvedināja uz domām par saldējumu. Es braucu, atminēdamies, kā pirmajos randiņos mokoši ilgi staigāju pa ielām, nesaprazdams, kādēļ šeit esmu un ko lai daru, kad pēkšņi pie apvāršņa parādījās saldējuma kiosks, es nopirku divus radziņus vai pāris eskimo un, kamēr mēs laizījām un graužām lāsumaino glazūru vai arī mazā mēness bakurētaino

virsmu, viss nostājās savā vietā – viņas nosauļotais vai krēmīgi baltais elkonis, izdrupis bruģis, kariatīdes bez ceļgaliem, kaut kāda būdiņa vai tornītis perspektīvā... Es braucu – šķērsoju upi, mīlīgi sauktu par “Atašu”, atcerēdamies, kā tā dēvētajā jaunībā mēs gājām pa ielu, nezinādami, ko uzsākt, kad pēkšņi negaidītā vietā uzradās krodziņš, un daudz kas nostājās savā vietā, kaut arī ne viss.

Kamēr es domāju, uz horizonta iezīmējās divi torņiši un pēc tam arī būdiņa ar uzrakstu

c a f é A T A Š A h o t e l .

Jau uz sliedīti man šķita, ka šeit tieku gaidīts. Es notvēru skatienus, norādošus uz pēdējo neaizņemto galdu – atbīdīju krēslu, nometu mugursomu un devos pie letes. Pirmais, kas krita acīs, – tā bija milzīga ačgārni apgāzta melnā Džonija Volkera pudele bāra dozatorā. Spriežot pēc cenrāža, par pusvelti! “Omlete ar sieru, šķiņķi vai ar sieru un šķiņķi, pankūkas ar biezpienu, ievārijumu vai biezpienu un ievārijumu un kafija? Ievākties varat vēlāk, še jums atslēga.” Ieintrīgēts es pamāju ar galvu un atgriezos pie galdiņa, pa ceļam atbildējis uz pāris mīļiem smaidiem. Apsēdies ar seju pret bāru, es ieblenzos uz pudeli un neviļus noriju siekalas. “Vai drikstu – viskiju?” es pavaicāju čukstus, kamēr bārmene lika no paplātes uz galda manu nepasūtīto pasūtījumu. “Ar ledu!” viņa apstiprinoši pamāja ar galvu. “Jūs taču esat no Plavtas, vai ne? Es – pēc izrunas.” Kā sarūk distance starp pa logu izlēkušu cilvēku un asfaltu, tā saruka attālums starp mani un pirmo malku.

Pēc pirmās devas sapratu, ka esmu nokļuvis rajona zootehniķu un agronomu saietā. No ceļa nogurušam cilvēkam prasījās pēc otrās, lai precizētu – rajona agro- un zootehnikas pasniedzēju saietā.

Pēc kafijas es nolēmu palikt šeit uz mūžu. Istaba bija paredzēta diviem, ar izlietni iekšā un koplietošanas tualeti koridorā. Kad es ienācu, kaimiņš, noliecies pār izlietni, skuva nedēļas rugājus. Viens vaigs bija tīri noskūts, bet otru viņš tikai ziepēja. Es nekad nebiju redzējis, ka vīrietis pie skūšanas ziepētu tikai pusi sejas, bet saieta gaisotnē tas likās iederīgi: kā pāra un nepāra vagu ecēšana pēc kārtas.

– Ar ko nodarbojamies? – viņš jautāja un pasniedza plaukstu ar pirkstos satvertu bārdas otiņu. – Viktors.

– Ar vraperiem, – es atbildēju, atcerējies saldējumu.

– Moderna lieta, – viņš nomurmināja, turpinot rugāju pļaušanu. – Te vakarā diskutēciņa plānojas. Tu pasnaud no ceļa, es tevi modināšu.

Ņemot vērā nobraukuma kilometrus, es jutos nepamatoti svaigs. Kaut kas ar mani notikās. Es izgāju uz mikroskopiska balkona apskatīties laukus, kur kopš šā brīža ritēja mana dzīve – vraperu speciālista dzīve. Es izbaudīju vienošanos ar tiem, kas mani nodarbināja – ara, sēja, vāca ražu – pieticīgā pasaulītē starp lauku un lauku, mežu un mežu, debesīm un debesīm.

Apkaimē nezin kurp tecēja Atašas strauts – iespējams, pie vaboles, vārdā Borks, kas, gaidot mani, velīgi vārsta sakropļoto muti lauksaimnieku neuzvarēto nezāļu biežoknī...

Pret pusnakti mēs sēdējām banketu zāles vidū. Ar kādu sesto prātu es uzminēju, ka no visiem ēdienkartes piedāvātajiem dzērieniem Viktors izvēlēšies piparu rūgtu. Es pat sajutu, ka viņš to tā arī dēvē, cienīgi, divos vārdos – Piparu Rūgtais. Kamēr viņš pētīja ēdienkarti, lapu pēc lapas (varbūt mēģināja uzminēt, ko es dzeršu?), es pajautāju: “Pa piparam?” – un nekļūdījās. Man kļuva tik labi, kā sen nebija bijis. Šeit nerīkoja abordāžas cīņas, nebija gurdviļņu un dzīvelīgu jūras briesmoņu, nebija Rikss, viņas sirdi plosošā pussmaida, viņas aso krūšgalu, viņas ikru spalgo atsperu, par asmeņiem nāvīgāko iedobumu starp kustīgajiem gurnu muskuļiem – nebija vispār nekā duroša vai griezoša, izņemot dakšas un galda nažus.

– Es saku viņam – bruoļ!

Kāds man aiz muguras cītīgi izrunāja “bruoļ” franču manierē: bru-o-oļ, ar vieglu prononci vārda beigās.

– Nav slikti te! – es teicu Viktoram.

– Nu bet ko – spēcīgs pagasts. Noteiktām iedzīvotāju grupām ir nauda, neskatoties uz bezdarbu. Ārstniecība plaukst – un baznīca... grēki ir jāizsūdz.

Dialogs man aiz muguras uzņēma apgriezienus.

– Un es saku viņam – bruoļ, tas viss tak ir murgs, nekāda mīlestība nepastāv!

– Tas ir visvieglāk, ko tādu pateikt! Visi tā saka, kad – – – pats zini, kad.

– Zinu. Kad mīlestība ir projām... Es zinu. Bet mīlestības nav. Nav kam aiziet. Ir divas lietas: vēlme ar kādu drāzties un vēlme būt ar kādu kopā līdz dzīves

beigām, uz visiem laikiem. Kad nelaiž klāt vai kad nevēlas būt kopā uz visiem laikiem, – sāpīgi, taču var pārdzīvot.

– Re, kā!

– Mīlestība ir vairs tikai simbols, bruoļ. Tā ir mirusi.

– U-u-h, man patīk bēres, nepatīk kāzas! – pacēla glāzi Viktors.

– Bet viņa man saka – tas ir kā sirds piķēšana. Nocērt sirdij galveno saknīti. Ja tā izdzīvos, tad norūdisies, kļūs sala izturīga.

– Bruoļ!

– Bruoļ.

– Tas ir, es pats sev: bruoļ! – – –

– Tas ir, tu pats sev bruoļ? – – –

– Izskatās, ka esmu vienkārši bruoļ...

“Dzīvie” mūziķi, laikam piekusuši, apklusā. Ģitārists ar sakramentālu kustību noņēma un nolika uz statīva ģitāru, bundzinieks iebāza nūjas kabatā. Šajā brīdī grādīgo un uz kodu kombinācija radīja dziļā fokusa efektu, līdzīgu zonālo lēcu izmantošanai. Viņi nokāpa no podesta zālē un apsēdās pie galda, kur viņus gaidīja divas sievietes pāri četrdesmit – četrdesmit pieciem, atbalsta grupa. Viņu sejas es neredzēju – viena, blondīne, atradās ārpus manām lēcām, bet otra, tumšmate, melnā puloverā, sēdēja pret mani ar muguru. Pat no aizmugures bija redzams, ka viņa ir diezgan apaļīga, ja ne tukla. Kāds no administrācijas ieslēdza: *Sunny... Sunny, yesterday my life was filled with rain.* Dziesmu iedzīvināja tumši apstākļi, taču

manai dvēselei kļuva mazliet siltāk. *Sunny... really eased the pain...* Vienkārša oranžsarkana laime, kas nepaplašina apziņu un neieved katarsē. *Sunny one so true.* Laime. *I love you.* Es novērsos bet, kad atkal paskatījos uz viņu galdiņu, brunetes vairs nebija. Nez kāpēc man tas izlikās gaidāms – tāpat kā tas, ka Viktors pārķēra manu skatienu un ar galvas mājienu novirzīja to uz mazo deju grīdu podesta priekšā. Viņa stāvēja tur, joprojām ar muguru pret mums, un klausījās mūziku. Maza kvadrātveida sieviete melnā piegulošā džemperī un melnās vaļīgās biksēs, kas sniedzās līdz potītēm, piecdesmit vai pat piecdesmit piecus gadus veca. *Sunny... let me see. Sunny... A to C.* Pēkšņi viņa izdarīja kustību ar plecu – vai abiem. Īss vilnis, dzimis plecu joslā un beidzies kājās: apejot krūtis un vēderu, pārlecot tieši uz gurniem. Visi sastinga. Es jutu, ka sastinga visi: tie, kas gremoja zivi un cūkgaļu, dārzeņus no grila un no mikrovilnēnes, dzēra piparu rūgto vai ķimeņu. Sterila, neitrāla, nevienam neveltīta kustība – augšup, tukšumā un tumsā pār Atašieni. Man grūti aprakstīt pašu deju, tā pat nebija dejas, lai gan, protams, bija, šai dejā bija mājienu uz dažādiem soļiem un figūrām, kurus es redzēju kino un televizorā, kas tomēr atšķīrās – es domāju, ka atšķīrās, – no visa, ko es redzēju kino un televizorā, ar kaut kādu ķirurģisku precizitāti un vienkāršību, kad nav nepieciešama neviena lieka kustība, toties nepieciešamās kustības, pat ja tās ir tālu no ideālām, ir ideālas pašas par sevi, jo ir vajadzīgas, jo bez tām nu nekādi, jo tās ir nepieciešamas, tās izglābj kādam

dzīvību – kam? man! – protams, man, jo tie ir visuma a, b un c, de ja dejas dēļ, divreiz pa piecdesmit, atkārtot, ēteriskais vējš, vēlreiz divreiz pa piecdesmit, divas reizes, divreiz divi, gaišas dienas maksimāli precīzā izpausme melnā bezgalīgā naktī āāi lāāāāv jūūūūū.

Es izgāju laukā. Ausa rīts, nesot līdzī lauku smaržu. Zeme dvašoja pēc atbrīvošanās. Es apstājos uzkalniņā un atpogāju bikšu priekšu. Tālumā cilindrisku ruļļu vietā bija redzami paralēlskaldņi, turklāt uzreiz pa trim, cits aiz cita, itin kā izkrituši no kāda fosilā dzīvnieka, kā pļekas no govju pakaļas. Dažviet, starp citu, arī pa vienam (“Nepāra sienadirse,” vakar noteica Viktors, iznākot uz balkona pasmēķēt. “Tavs darbs, vai?”).

Tuvumā, aiz diviem žogiem, kādam dārzā, liels pelēks putns kārtoja savas lietas – paceļoties un nosēžoties, pārlidodams pāris metru un atkal nosēžoties. Manai jaunajai dzīves telpai bija šūnaini kārtaina struktūra. Vienā kārtā es mīzu uz pienenēm, citā – atbilstošajā šūnā – var būvēties rūķi, ligzdot citplanētieši, trešajā lielais pelēkais putns klāj galdu kaut kādiem saviem bērniem. Šis prātojums tik ļoti mani aizrāva, ka es pat uzpilināju uz biksēm, ko ienīstu par visu vairāk pasaulē...

Es atgriezos iekšā. Skaļruņos elsoja Džons Ventrijs. Vientuļš paveca pāris riņķoja pa deju grīdu – piedzēries lauku tehniķis vai agronoms, apskāvis nogurušu, bet nereibušu oficianti. Viņi kustējās saderīgi un skaisti, it kā būtu izdejojuši šo dziesmu ne vienu reizi vien.

“Nesauc mani par brāli, brāl, jo mēs esam vairāk nekā brāļi...”

– Un vairāk nekā māšas.

– Vai esi sapratis, par ko viņš dzied? Tu zini valodu?

– Nu kas tur jāzina? – pasmīnēja Viktors. – Kad es strādāju pie viņiem, mums šo dziesmu desmit reizes dienā atskaņoja. Pēc simtās reizes sapratīsi bez vārdiem, tici man.